

Iz mladih peres •

EJ, MLADOST TI MOJA!

Moja zgodnja mladost, kakor sem izvedel od staršev, je bila zelo pestra. Toda na žalost vam ne morem postaviti pred oči vseh doživljajev tako lepih, kakor so bili v resnici, kajti moj spomin ne sega tako daleč in tako jasno v preteklost. Res je, da so mi nekateri dogodki ostali živi v spominu, toda ne morem jih povezati med seboj, kakor to delajo pisatelji. Sem šele začetnik. Zato mi, prosim, nikar ne zamerite suboparnega naštevanja in slabe zveze med različnimi dogodki. Sem pač še dijak. Ker tudi v šoli nisem navajen delati dolgih uvodov, bom tudi tu kar začel.

Stara, s slamo krita hiša, vrt s podrtim plotom, hlev s kolarnico spredaj, stari čebelnjak in drvarnica, to je bila moja rojstna hiša. Skromna lesena koča, nekoliko

odmaknjena od bližnje vasi, ni bila več prava vaška hiša, temveč nekako potisnjena v hribe. V vasi pa so ji rekli Kocjanova bajta. Sam ne vem, kako je to ime nastalo. Le toliko vem, da vaški dečki niso imeli dobrega vtisa o njej. Večkrat so se prerobato izrazili o njej z besedo podrtija ali bajta. Tudi mene so pozneje imenovali bajtarja. Toda jaz nisem bil istega mnenja. Meni se je zdela naša hiša kakor kraljestvo, v katerem je bilo toliko zabavnih in lepih reči. In ti pobalini z vasi! Kako grdo so se izražali o našem poslopju! Najraje bi jih bil povabil k nam na vrt ali pod kolarnico, da bi videli, kako krasno se je igrati z menoj — pa bi bilo konec njihovega prezira. Toda nisem jim priročil, da bi se enkrat pozabavali v po-

poldanskem soncu pod kolarnico. Sam sem rajši užival neštete stvari, ki so bile v uti in listnjaku. Skoraj vsak dan sem razkopaval po listju v listnjaku ali po slam, ki je bila v uti. Izvlekel sem ves radosten stare plužnice in se začel voziti po kolarnici, ker je bila precej nagnjena. Ker sem bil še majhen in nisem znal voziti, sem se zaletel v debeli podstavek pri stiskalnici. Vsak bo mislil, da sem tekel k očetu ali mami. Toda, Bog ne daj! Potem bi bil še tepen povrh. Udaril sem se na nogo. Zavil sem jo v predpasnik in odkorakal na stopnice, kjer je sonce najhuje pripekalo. Malo sem se zjokal, potem pa sem gledal proti vasi.

Začel sem misliti na one »frkovce«, ki so me tako grdo zmerjali. Kesal sem se, da jih nisem povabil, da bi se tudi kateri izmed njih tako hudo ponesrečil, kakor sem se jaz. Toda spomnil sem se, da bi me potem še bolj sovražili. A škodoželjnost je bila hujska od strahu pred sovraštvom tovarišev. Sklenil sem, da jih bom povabil in zapeljal, da se bodo začeli voziti po plužnicah. Upal sem, da se bo kateri zaletel v klado.

Šel sem v vežo, kjer je oče brusil sekiro. Vprašal me je, zakaj se tako kislo držim. Nisem mu odgovoril, pač pa sem se obrnil v stran in začel žvečiti predpasnik. Oče me je udaril po roki, rekoč: »Fej te bodi!« Toda nisem mogel zdržati. Vtaknil sem prst v usta. Gledal sem nekaj časa molče očeta, potem pa sem zlezal na okno in začel brskati po skrinji, kjer je imel oče žeblje in druge potrebščine. Po nerodnosti sem podrł neko steklenico na tla. Oče me je potegnil za ušesa in me položil čez koleno. Nekajkrat me je udaril in me okregal. Tedaj je privrelo iz mene kakor iz vrelca. Vse solze, ki sem jih kupal že od takrat, ko sem tako nesrečno padel, so privrele iz mene. Jokal sem v prvi vrsti radi plužnic, potem zaradi pobalinov, najmanj pa zaradi tega, ker me je oče na tepel.

Da bi se me oče iznebil, me je poslal v trgovino po tobak. Bolj bi mi ne mogel ustreči, kakor s tem, da me je poslal na vas. Zopet bom prost in lahko bom brez skrbi žvečil svoj ljubljeni predpasnik! Toda ni mi bilo toliko za predpasnik, kakor za tovariše, ki si bodo danes polomili noge na mojih dragih plužnicah. Mislim sem vso pot na Kolarjevega Naceta, ki mi je še celo kamen vrgel, ko sem mu obljubil, da ga bom zatožil njegovemu očetu. Najprej bom njemu dal plužnice, da se bo prvi zaletel... Tako sem kmalu prišel do trgovine. Vstopil sem. Za pultom je stala de-

bela ženska in me tako grdo pozdravila, da bi najraje tudi njo povabil na plužnice.

»Cigav pa si? A, že vem, bajtarjev Pepek!«

Oho, tudi ta mi reče bajtarjev! Kaj, ko bi tudi njo povabil na plužnice? Oh, ne, ona je prevelika!

»No, ali slišiš! Po kaj si prišel?« me je ponovno ogovorila.

»I no! Po tobak, kakor vedno!« sem ji hrabro odvrnil.

Dala mi je tobak in me vprašala po očetu:

»No, kaj pa kaj očka delajo!«

»Po tobak so me poslali!« sem se odrezal.

Ona pa se je glasno zasmejala.

Potem sem hitro tekkel na trg, kjer je bil vaški vodnjak. Tam so se navadno zbirali učenci ali po mojem mnenju pretepači. Tudi danes sem jih našel tam. Zbirali so se tam, da bi pretepli cigančka, ki je naščuval nanje svojo opico, da jih je opraskala. Slišal sem, ko je eden izmed njih povedal, da gre ciganček proti nam. Odpravili so se s palicami nanj. Jaz pa sem šel tiho za njimi. Nihče se ni zmenil zame. Vsi so mislili na cigančka. Mislil sem jih povabiti, toda premislil sem si. Vedel sem, da gredo proti nam in da jih bom lahko doma povabil.

Ko smo prišli do naše hiše, smo res zagledali raztrganega cigančka z opico, ki je venomer vreščala. Sram me je povedati, da sem se bal obeh. Toda, kar je res, je res! Hitro sem smuknil v sobo, kjer je oče ravno pospravljal za cigančkom. Dal sem mu tobak in stekel k oknu. Gledal sem nekaj časa skozi okno in videl cigančka, ki je kazal vaškim fantom nekaj veščin. Fantje so se ravno pripravljali, da bi namlatili cigančka, ko sem stekel ven. Ciganček je slutil nevarnost, zato se je umaknil proti našim vežnim vratom. Toda najpogumnejši je prišel tudi tja in udaril opico krepko po glavi. Ciganček se je ujezil in naščuval opico nanj. Toda mesto njega je opraskala mene, ker nisem mogel bežati. Začel sem se jokati. Fantje so odnehal in se umaknili pod kolarnico, cigančka pa je oče napodil.

Spomnil sem se na svoj sklep. Sedaj se mi je nudila prilika, da jih povabim. Tekel sem pod kolarnico, kjer so se ravno pogovarjali fantje, da bi šli za cigančkom in ga nabili v gozdu. Šel sem v listnjak in privekkel iz njega plužnice. Takoj so se začeli fantje zanimati zanje in so opustili misel na cigančka. Najprej sem jih ponu-

dil Nacetu. Ta res sede nanje in se pelje doli. Čakal sem, kdaj se bo zaletel. Toda čakal sem zaman. Peljal se je brezhibno. Ves ogorčen sem mu jih prepustil še drugič. Toda tudi to pot se ni zaletel. Ker

sem bil jezen, mu jih nisem hotel več dati. Že sem jih menil nesti v listnjak, ko sem se spomnil, da se ne znajo vsi tako dobro voziti. Ponudil sem jih drugemu. Tudi ta se je peljal doli kakor na kolesu. Vsem sem jih dal, toda nobeden se ni zaletel. Nisem jih hotel več dati. Vrgel sem jih v listnjak in tekkel k mami. Le malo je manjkalo, pa bi začel jokati. Ne vem več, kaj so tovariši potem počeli, ker se ne spominjam. Le to vem še, da jih je oče kmalu napodil domov, ker si je Nace vendarle zvil nogo.

Jože Spanring

*

ZA ZIMSKI GOD

Ko vse rože bi vzcvetele
in livade zadehtele,
bi natrgal rož cel šop,
Ti podaril jih za god!

Zdaj še daleč je poletje,
polje še pokriva sneg,
skrito je pod zemljo cvetje,
si ne upa na spregled.

In zato Ti nimam dati
cvetja razcvetelega,
dam Ti raje srce svoje,
imej ga za darilce moje!

Božidar Kokotec